

VEDLEGG

**DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT**

Utenriksministeren

Stortinget
Utenriks- og forsvarskomiteen
v/ leder Ine Eriksen Søreide
0026 Oslo

Oslo, 20.03.2023

Uttalelse fra Utenriksdepartementet ang. Dokument 8:150 S (2022-2023) – representantforslag fra representantene Rasmus Hansson, Lan Marie Nguyen Berg, Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingrid Fiskaa, Andreas Sjalg Unneland, Bjørnar Moxnes og Dag-Inge Ulstein.

Jeg deler representantenes bekymring for situasjonen til uigurene og andre minoriteter i Xinjiang. Regjeringen har arbeidet langs flere spor – både bilateralt overfor kinesiske myndigheter og i multilaterale fora – for å sikre at vi fastholder et sterkt internasjonalt søkelys på denne situasjonen. Vi har oppfordret kinesiske myndigheter til å stoppe vilkårlig frihetsberøvelse av uigurer og andre minoriteter, og til å samarbeide fullt ut med FNs mekanismer for å sikre overholdelse av internasjonale menneskerettighetsforpliktelser.

Rapporten som representantene viser til fra FNs høykommissær for menneskerettigheter fra august i fjor om situasjonen i Xinjiang, var viktig og godt dokumentert. Rapporten konkluderte med at det er begått alvorlige menneskerettighetsbrudd i Xinjiang mot uigurer og andre muslimske minoriteter, og at disse handlingene kan utgjøre forbrytelser mot menneskeheten. Den inneholdt flere viktige anbefalinger til kinesiske myndigheter, herunder en anbefaling om en full gjennomgang av om det relevante rettslige rammeverket er i overensstemmelse med internasjonale menneskerettighetsforpliktelser. Høykommissærens rapport bygget i høy grad på allerede eksisterende kildegrunnlag. Regjeringens uttrykk for sterk bekymring for situasjonen i Xinjiang bygger på nettopp dette kildegrunnlaget.

Ingen regjeringer fra nærstående europeiske land har erklært at kinesiske myndigheters behandling av uigurene og andre minoriteter i Xinjiang utgjør et folkemord. Norge har heller ikke tradisjon for å fastslå alvorlige internasjonale forbrytelser eller brudd på menneskerettighetsforpliktelser gjennom politiske vedtak hverken i regjering eller storting. Det er først og fremst domstolers oppgave å avgjøre hvorvidt en alvorlig internasjonal forbrytelse har funnet sted. Det er også i samsvar med rettsstatens prinsipper at karakterisering av forbrytelser bygger på domstolers bevisbedømmelse og rettsanvendelse, framfor statueringer på politisk grunnlag. Denne prinsipielle linjen har ligget fast under vekslende regjeringer.

Jeg mener det er klokt å opprettholde et klart skille mellom domstolsavgjørelser og politiske erklæringer. En eventuell nedsettelse av et regjeringsoppnevnt utvalg vil kunne indikere et brudd med denne linjen. Videre ville utvalgets konklusjon kunne bli oppfattet å representere Regjeringens syn og følgelig også bli førende for Regjeringens utenrikspolitikk.

Jeg vil understreke Regjeringens anerkjennelse av alvorlighetsgraden i MR-situasjonen i Xinjiang. Det er situasjonen på bakken og ikke benevnelsen av situasjonen som er grunnlaget for vår bekymring, og som er førende for både dialogen med Kina og den kritikken som fremføres bilateralt, sammen med andre land og gjennom relevante fora som FN.

Norge var blant landene som oppfordret høykommissæren til å publisere rapporten og til å gjennomføre besøket til den foregående høykommissæren til Kina i mai 2022. For oss har det også vært viktig å vise støtte til høykommissæren, hans kontor og deres uavhengige mandat etter publiseringen av rapporten. Når høykommissæren rapporterer om alvorlige menneskerettighetsbrudd, bør dette følges opp i FNs menneskerettighetsråd.

Derfor tok Norge, sammen med en gruppe land, initiativ til en beslutning i FNs menneskerettighetsråd om å sette menneskerettighetssituasjonen i Xinjiang på dagsordenen til diskusjon i rådet. Dette forslaget ble dessverre stemt ned med knapp margin. Det er synd at menneskerettighetsrådet ikke benyttet denne anledningen til å diskutere situasjonen i Xinjiang. Norge er ikke medlem i menneskerettighetsrådet og kunne følgelig ikke stemme over beslutningen.

Jeg mener det var riktig og viktig at vi tok initiativ til at Xinjiang skulle settes på dagsordenen til FNs menneskerettighetsråd. Menneskerettighetsrådet er den mest relevante multilaterale arenaen for å diskutere situasjonen i Xinjiang og andre alvorlige menneskerettighetssituasjoner. Norge vil fortsette å arbeide for å ta opp situasjonen til uigurene og andre minoriteter i Xinjiang i rådet.

Med vennlig hilsen

Anniken Huitfeldt